Ա. ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 62 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 19 ՄԱՅԻՍ 1899 31 ՄԱՅԻՍ 1899 (Ն. Տ.)

10 ՓԱՐԱ.

ՏԻՐ ԵՒ ՏՆՕՐԻՆ
ՏԻԳՐԱՆ ՃԻՎԼԻԿԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
20, Պաղը Ալի Ճաւսոխի, 20
Կ. ՊՈԼԻՍ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ.

اره‌خانه‌سی سورهانتاك غزته‌سی
اداره‌خانه‌سی
باب عالی جاده‌سی نومرو ۲۰

Direction du Journal Arménien
SOURHANTAG
20. Avenue de la S. Porte
CONSTANTINOPLE

ԵՏ ՉԻ ՏՐՈՒԻԻ
Խմբագրութեան ուղղուած ո՛և է գրութիւն

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՒԱՏԱՐ
12 ամիսը ղրշ. 75
6 » » 40

ԳՈՒՅԱՍՏԱՆԵՐՈՒ ՀԱՒԱՏԱՐ
Թղթատարէ ծախէզ դէ վէրայ
12 ամիսը ղրշ. 100
6 » » 54

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԱՒԱՏԱՐ
Թղթատարէ ծախէզ դէ վէրայ
12 ամիսը ֆր. 22
6 » » 11

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ.
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ կը հրատարակուի առաւօտները արշալոյսին։

ՈՂՈՐՄԵԼԻ ՎԻՃԱԿ

Անցեալ օր խմբագրատուն կը ներկայանար պատանի մը՝ նկհար կազմուածքով և տմոյն դէմքով։ Հարցուցինք իր այցելութեան նպատակը, և պատասխան առացինք թէ կ'ուզէ իր մէկ նորավէպը հրատարակութեան տալ, եթէ պատշաճ գտահինք։

Համակրելի երեւոյթ մը ունէր այդ պատանին։ Ուսած հակառակ մեր սովորութեան անմիջապէս կարգացինք գրութիւնը, որ...կարճ ըլլալու առաւելութիւնը ունէր։ Այդ տղան հաճոյք մը պատճառելու մեր կերմ բաղձանքին հակառակ, տեսանք որ... գալոց կը հոտէր այդ գրութիւնը. խօսքեր, հինցած, ուռուցիկ բառեր, որոնք չէին կրնար նոր գաղափար մը արտայայտել, և անշուշտ իրենք ալ կը զարմանային թէ ինչո՞ւ համար քով քովի եկած էն։

Բայց համակրելի էր տղան. ուսոի չվհատեցնելու համար վինքը, փոխանակ ուղղակի մերժողական պատասխան տալու, կողմնակի ճամբաներէ պատելով ուզեցինք նոյն մերժումին յանգիլ։ Հարցափորձեցինք զինքը։ կարեւոր թաղի մը վարժարանին անցեալ տարուան չերջանաւարտներէն էր, և դեռ գործի մը եղած չէր. ու եթէ կարելի ըլլար պիտի փափաքէր խմբագրական կեանքի մէջ մանել։

Ցարմար առիթ մըն էր փոչ մը աւելի ծանէն ճանչնալու մեր «ուսումնասարտ»ներուն ստացած զարգացման աստիճանը։ Ուսոի ֆրանսերէնն և թուրքերէնն երկու պարզ լուրեր ներկայացուցի իրեն, որպէս զի թարգմանէ։ Տղան մեքէն կարգաց երկուքն ալ, անդամ մըն ալ, երրորդ մընդամ ալ, և վերջապէս սկսաւ թարգմանել։ Նշմարեցի թէ իմ ներկայութիւնս կը նեղէր զինքը. ուսոի բան մը պատրաստակելով դուրս ելայ, չմոռնալով ֆրանսերէնէ և թուրքերէնէ Հայերէն երկու բառարանները դնել իր տրամադրութեան տակ։ Չէք կրնար երեւակայել թէ խեղճ բառարանները ի՛նչ քաշեցին այդ պատանիին ձեռքէն, որ սոխալուած էր ամէն բառին կանգ առնել, փընտռելու համար անոնց նշանակութիւնը բառարանին մէջ։ Փիչ յետոյ, ա՛լ բանականն սեպելով բառարաններուն և...տղուն կրած չարչարանքը, սենեակ մտայ։ Ֆրանսերէն լուրին հազիւ մէկ մասը թարգմանած էր, և թուրքերէնը դեռ սկսած չէր։ Բազպատեցի թարգմանած մասը և տեսայ թէ խղճալի բան էր։ Չէր հասկցած։ Թարգմանութիւնը այնպէս կը համեմատէր բնագրին, ինչպէս զէնիթը նատիրին, ինչպէս... (յիշեցէք ո՛րքան հակադրութիւններ որ կրնաք միտքերնիդ բերել, և չափազանցութիւն ըրած չէք ըլլար։) Չգիտցած բառերուն մէկ յուցակը չիներ էր տղան, որոնց մէջ կը նշմարուէին commerce, députè, qualitè, degrè, publier եւլն. էն սովորականն, էն պարզ բառերը։ Հետաքրքրութեան համար թուրքերէն լուրն ալ բերանացի թարգմանել տալ փորձեցայ։ Սէվէտ-ըրը՝ չէէ կը մեկներ խեղճը։

Չանացի բան մը յայտնի չընել այս ողորմելի արդիւնքին ինձ ներշնչած սխալ մտածումներէն։ Ինքնագործունէութեան քանի մը յորդորներ տալէ, և գործի, առեւտուրի կեանքին մէջ նետուելու օգուտը պարզելէետքը ճամբեցի՝ դինքը, բնաւ խօսքը չընելով իր նորավէպին. բայց տղան անչուշտ զգայ թէ խմբագրատուներու հռչակաւոր վամբիւղին մէջ նետուելու պիտի դատապարտուէր անիկայ։

Ահա մէկ տղուոր նմոյշը մեր վարժարանի շրջանաւարտներուն։ Եւ պիտելի է որ թուրքերէնի և ֆրանսերէնի մէջ միայն պզտիկ փորձ մը ըրինք. ա՛յն երկու լեզուներուն որոնք անյիշատակ ժամանակներէ ի վեր խնամով կ'աւանդուին մեր վարժարաններուն մէջ։ Կրնանք եզրակացնել թէ ատոնց մէջ այսքան խեղճ եղող շրջանաւարտ մը, գիտութիւններու որ ասիճան...անծանօթ մնացած պիտի ըլլայ։

Բառեսեւթիւնը ա՛յնքան յառաջ չենք տանիր ըսելու թէ մեր ինչ շրջանաւարտներու զարգացումը այս մակարդակին վրայ կը գտնուի։ Բացառաբար կրնան գտնուիլ յայնպիսիներ, որոնք օգուտ քաղած ըլլան վարժարանին տուած կրթութենէն. բայց պէտք է խոստովանիլ թէ ընդհանրապէս այս է մեր վարժարաններու արդիւնքը, որ խեղճ, չա՜տ խեղճ բան է։ Անվերջանալի ուսմանց ծրագիրներու, տեղեկագիրներու, Ուսումն. Խորհրդոյ նիստերու, ճառերու, բանախօսութիւններու ամբողջ արդիւնքը, այս ողորմելի վիճակն է ուրեմն, որ չատ աւելի սխալ հանգամանք մը կ'առնէ, երբ մտածենք թէ մեր շրջանաւարտները գիտակցութիւնը չունին իրենց կացութեան, և յաւակնոտ ինքնահաւանութեամբ ինքզինքին բան մը կը կարծեն։

Չէ՛, այս չէ մեր ուզածը վարժարաններէն. վիպական դաղափարներով պէտք չէ տոգորուին մեր տղաքները. դրական, գործնական կեանքի, առեւտուրի, աշխոյժ գործունէութեան փափաքը պէտք է արթնցնել անոնց սրտին մէջ։ Եւ այդ փափաքին հետ մկսեղ, իսկ սեր Աստուծոյ, քիչ մը խնամոտ կրթութիւն տալու է անոնց, դոնե տարրական գիտելիքներու մէջ, երկրին տիրող լեզուին մէջ, և ֆրանսերէնին մէջ, որ հակառակ կարծիքի զանազան հոսանքներու, ամենէն աւելի ընդհանրացած և ամենէն կարեւոր լեզուն է թուրքիոյ մէջ։

Իբր կէս դարէ ՚ի վեր կրթութիւն կը պօռանք, և տակաւին տող մը Օսմաներէն ու Ֆրանսերէն չեն հակնար մեր չրջանաւարտները։

Ողորմելի՜ վիճակ։

ՉԱՔԱՐԻԱ.

ԳԱԻԱՌԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

Ոչքանոյ ընդդիմախօսը.—Զրէ ճաշարանէ մը պէտէ.—Ոչքերս չբռանէը.—Գառնոյկ սիրող տղեկ գտաքէրէ։—Ջաղաքիս հրամանատարը.—Եղանակի լաւէր։

ՈՒՐՖԱ, 4 մայիս 1899

Ժամանակին Աթենադոկ ալ գրեց թէ կեդրոնի Որբախնամ Յանձնաժողովը՝ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր՝ որոշած էր ընդարձակել քաղաքիս Ազգ. Որբանոցը, հեռատեսութեամբ ի նկատ առնելով անչուշտ տեղական պահանջումները։

Այս բարեբար տնօրինութիւնը ծանուցանող և կարեւոր կարգադրութիւնները հրամայող պաշտօնագիրները քանի մը օրէ ի վեր արդէն հասած ըլլալով, Որբանոցի Հոգաբարձութիւնը նախագահութեամբ առաջնորդ Տ. Անանիա Վ.ի, հաւաքուեցաւ կէսգիշերէ չանց կատարել Պատրիարքական յանձնարարութիւնները։

Ապրիլ 1էն սկսեալ՝ քաղաքիս Որբանոցը դրուած է արտասահմանի քաղաքի մը բարեկէ ազգայնոց պաշտպանութեան տակ, որոնք ընդ վերին տեսչութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր՝ չորս տարուան համար ապահոված են կեդրոնէն վճարելի նպաստից գումարը, որու վրայ եղած յաւելման չնորհիւ նոր որբեր առնուիլն ալ կարելի եղած է։

Այս կերպով՝ հինէն կեցած ու նորէն առնուած որբերու թիւը հասած է 65ի, որոնց 12ը թոշակաւոր։ Վերջին պահուն կ'իմանանք թէ 2 նոր թոշակաւորներ ալ առաջարկուած են Հոգաբարձութեան։

Թոշակի չափելմամբ դասերէն եկած այս օգնութիւնը չկարծուի սակայն թէ նիւթական դիւրութիւն մը բերած է տեղւոյս Հոգաբարձութեան. ընդհակառակն, նոր կարգադրութեան հետեւութեամբ, տեղւոյն ազգայնոց վրայ կը ծանրանայ 6,900 ղրշ.ի չափ անհրաժեշտ եղող չինուածական և նախապատրաստական ծախքի մը բեռը, նըպատիպ ա՛յն կարեւոր բաժինէն գատ՝ զոր տարուէ տարի կը պարտաւորին հայթայթել՝ գոցելու համար Որբանոցի ելմտացոյցին սովորական բացը։

* * *

Որբանոցի պատասպարանքը վայելող անուշ փիփիքաքան կազդուրմանը հոգածու ըլլալ առաջին կարգի պէտքերէն ըլլալով՝ գոհ ենք որ տեղւոյս Հոգաբարձութիւնը Ապրիլ 29ի եշ. օրը՝ քաղցր հաճոյք մը պատճառեց սանեռուն, զանոնք խմրովին օգափոխութեան տանելով Տամլամճա ըսուած լեռնային գրօսալի վայրը, որ քաղաքէս կէս ժամ հեռու կը գտնուի՝ արեւմտակողմը։ Հոգաբարձութեան հետ՝ Առաջն. Տեղապահը և Բազ. Ժողովոյ անդամները իրենց ներկայութեամբ ալ մեծարեցին ազդին պատկանած մանուկներու այդ օրուան գրօսանքը։ Սաներն առաւօտէն երթալով, իրենց նախաճաշը, կէսօրի ճաշը և ընթրիքը ըրին հոն, լեռնային սքանչելի օդը վայելելով։ Մինչեւ իրիկուն խաղ, մանկական անմեղունակ երգ և Հոգաբարձութեան կարգադրութեամբ ալ տեղական մարմնամարզի խաղեր՝ գեղեցիկ օր մը անցընել տուին անոնց։

* * *

Որբանոցի սանուց պատկանող այս լուրերու կարգին՝ անպատշաճ չէ կարծենք կցել դպրոցական սանի մը սրտայոյզ մէկ լուրը։ «Գառնուկ սիրող» տղեկ մըն է ան։ Համեստ վիճակի տէր եղող հօրմէն ժամանակէ մ'ի վեր կրցած առածովը՝ 5—6 ղրշ մը հայթայթած է՝ որ այս գարունին գառնուկ մը գնէ. բայց դպրոցին մէջ կարգին հետ դասագիրք պիտի փոխէ. հայրը ժամանակ չունի գնելու. այս փոքրիկ տղեկը, այս օրերս, կարգէն ետ չմնալու տենչին կը զոհէ իր միւս մանկական ջերմագին տենչը, ու իր տրբ ղշ պանճանակը՝ 5—6 ղրշ.՝ ուսուցչին տանելով՝ ֆառնուկին տէր՝ կ'ուզէ գնել պառաֆէթ մը, որպէս զի ծանրութիւն չտայ իր հօրը։

Աղքատիկ վիճակի մէջ ապրող մանուկներու կեանքին քաղուած այսպիսի ուշագրաւ պարագաներու յիշատակութիւնը՝ բարոյապէս կազդուրիչ չէ՞ք նկատեր։

Քաղաքիս դիմուոր. Հրամանատար մրրիկա Սապիթ փաշան, որ ժամանակէ մը ի վեր Հալէպ կը մնար, անցեալ շաբթու փութաց այցելել Սրուճ գառատակերուր իր ներկայութիւնը կարեւոր նկատուած էր, և առջի օր ալ՝ քաղաքս եկաւ։ Առաջն. Տեղապահ հայրը երկկ այցելութիւն տուաւ հրամանատար փաշային, որուն հետ արդէն ծանօթութիւն ունի, և սիրալիր ընդունելութիւն գտաւ։

. .

Ապրիլը գրեթէ էապէս հրաշալի ամիս մը եղաւ. չքացնելով ապագայ առատութեան մը յոյսը, զոր ներշնչած էին Փետրուարի և Մարտի առատ տարափները։ Ընդհանուր կարծիքն այնէ թէ՝ արմտեաց գիները այս տարի ալ չպիտի իջնեն։ Աստուած օգնէ մանուանդ կարօտեալներուն։

Գ. Կ. Ո.

Տ. ՉԱՔԱՐԻԱ ԱՐՔԵՊԻՍԿ
(ՊԱՏՐԻԱՐՔ)

եւ

Տօնարդիտական և Տօնապուսկան այս անցքը թէպէտ ուշագրաւ և կարեւոր է, սակայն աւելի մխիթարական և խղճահարութեան խնդիր համարելով շատ սխալած չենք ըլլար, քանի որ ազգային և կրօնական չերմ նախանձախնդրութեան և արդեանց գնահատելի ուրիշ փաստեր քիչ չեն ի նպաստ Տ. Չաքարիայի։

Աստղմէ մին է ուսումնասիրութիւնը, և իր ձեռնասունները ուսանողը ծիծաղելը ի պէտս եկեղեցւոյ և ազգի։

Ցիշեալ Ս. Էջմիածնի դպրատան ծրագրէն գատ բացարձակ մի ապացոյց չունինք Տ. Չաքարիայի ուսման և գիտութեանց չափը բացատրելու. գրական մի վաստակ եւս չի տեսնուիր. միայն իւր եղբօրորդին և տապանաքարին յիշատակարանը Աթոռապետի բարձր տիտղոսը կուտան. ասով քաջածանոթ լինելը գուցէ բացատրել ուզուած է, կամ թէ մեր Ս. եկեղեցւոյ վարդապետութեանց համար ընդունինք։

Սակայն ուսումնասէր լինելը բացառաբար է, ոչ թէ մինակ դպրոցն ի նչոք չատցնելով և խրախուսելով, այլ և իր ձեռնասուն աշակերտներուն ուսման և կրթութեան հետեւելով։

Հայ ազգը և Ս. եկեղեցին միշտ եկեղեցւոյ կից, մանաւանդ վանքերուն և քաղաքներուն, դպրոց, դպրատուն, վարժոց եւն. անուամբ կրթական հաստատութիւնք ունեցած է, ի հարկէ ոչ միօրինակ և ոչ ներկայիս չարմար ծրագիրներով։ Մանաւոր անձինք ևս, քահանայ, մայրապետ, դպիր. եւն., մանաւոր վարժոցներ ունեցած են։ Զանազան պարագաներ երբեմն խոչընդոտ եղած են։

Ուսոի՝ Տ. Չաքարիա Արքեպ. Պատրիարք ոչ թէ դպրոցներու նոր սիզբնաւորութիւն տուած պիտի համարուի, այլ չեզած տեղերը, ուր չարմար և ձեռնհասութիւն տեսեր է, հաստատել տուած ըլլալը պէտք է հասկանալ։

Իսկ մի բան, մի նորութիւն որ ցոյց տուած է, եզական է. և այս է որ աւելի մեծ պատիւ կը բերէ Տ. Չաքարիային։

Պատրիարքութեանը իւր աշակերտներուն չատուկ ուսուցիչներ կարգած է աւելի ուսում և պիտութիւն, թուր-

քերէն և Լատիներէն ուսուցանելու համար։ Զունինք փաստ մը՝ որ և իցէ Պատրիարք-Եպիսկոպոսի օրով այսպիսի մի ձեռնարկ եղած լինի, բաց ի մասով համբուած մի քանի վանքերէ։

Ըստ այսմ ունեցած և պատրաստած է ո՛ր չափ չափ ունել և կրթեալ ձեռնասուն աշակերտներ, որոց մի մասը շաբաթ, կիրակի, տօն և տաղաւարներում իբրև քարոզիչ կը ղրկէ եղեր փոխն ի փոխ Կ. Պոլսոյ եկեղեցեաց, և տարի քարոզիչներ պահելու կամ ունենալու սովորութիւնը մնացեր է։

Անհատական իւր աշակերտներուն անուանքը.

Յակոբ եպսկ. Թիֆլիսցի
Բարթուղ. եպսկ. Կապուտիկ, Կ. Պոլսեցի
Յօհ. եպս. (իւր փոխանորդը) »
Անդրէաս եպիսկոպոս »
Յակոբ » »
Պօղոս եպիսկ. Գարագօշեան, Կեսարացի
Պետրոս եպ. Բերթումեան-Աղամալ »
Թօմա վարդապետ Վանցի
Թադէ » Կ. Պոլսեցի
Կարապետ » »
Աստուածատուր վրդ. »

Վերոյիշեալ տասնեւմէկ աշակերտներէն՝ Բ. Կապուտիկեանը յիզմիր, Անդրէասը՝ ի Գաղատիա, Յակոբ Կ. Պոլսեցին՝ ի Մուշ, Պ. Գարագօշեանը՝ ի Պրուսա (վերջը Իզմիտ հետ), Թօմա վրդպ.՝ յԵւդոկիա Առաջնորդական պաշտօններով արդիւնաւոր եղած են։

Բարթուղիմէոս Եպիսկոպոս Կապուտիկեան Նիկոմիդիոյ առաջնորդ, Արմաշու վանքը եւ դպրոցը հաստատելու համար նախաձեռնութիւն ունեցաւ. բայց դժբաղդ գտնուեցաւ եւ ձախորդութիւն հանդիպեցաւ։ Այս եկեղեցականը Ղուկաս Կաթողիկոսի առ Աստուած փոխելէն յետոյ Կաթողիկոսական ընտրելի եղաւ, բայց մերժեց. Աշակերտ ունեցաւ Երեմիա Եպիսկոպոս. որ Բանալիլի Թաղուած է։ Արմաշի ձախորդութեանց ցաւովը իր կեանքը վերջացուց Կապուտիկ։

Ամենէն աւելի ազէտը եղող Գարագօշեանը ամենէն մեծահաւատ եւ արդիւնաւոր կը փայլի. մանաւանդ Արմաշու վանքով, յորում առաջին դպրոցը հիմնեց, եւ Պրուսացի Պօղոս վարդապետ Թաքթաքեան իւր ձեռնասունը գլխաւոր եւ արդիւնաւոր աջակիցը եղաւ։

Երկրորդն է Յօհ. Եպիսկոպոս Կ. Պոլսեցի փոխանորդը, որոյ աշակերտք են Սերոբ Խտրնեցի, Յակոբոս Մարգուանու եւ Մատթէոս (ապա Կաթողիկոս) Եպիսկոպոսունք։ Հաչակաւոր է իւր գրագիրը Պետրոս Եպիսկոպոս Բերթումեան-Աղամալեան, որ մի քանի գրական վաստակներ ունի, բանաստեղծութիւնք, մեկնութիւնք, քարոզներ, եւայլն։

Իցի՜ւ թէ Զաքարիայի այս ուղղութիւնը գէթ Պատրիարքներէն չարունակուած լինէր։ Թէպէտ այժմ աւելի հիմնաւոր և ապահով ուղղութիւն բռնուած է, և կը մնայ փորձառութեան մասը կարգադրել եկեղեցական պաշտօնէից համար։

Զ.

Տ. Զաքարիա Արքեպսկ.—Պատրիարքի կրօնական՝ պաշտօնէական՝ մատուրական՝ վարչական՝ կենցաղագիտական և բարեպաշտական գովելի յատկութեանց մէջ, վարուց ու բարուց մասին պէտք չունինք խօսելու։ Բայց չենք կարող լռութեամբ անցնիլ մի առաքինութիւնը, օրինակելի գործը, յորում նորութիւնք եւս կան։

Կենդանութեանը այլ և այլ բարեգործական նպատակաց և հաստատութեանց նպաստելէ զատ, հնչուն դրամով, վախճանէն առաջ կտակով կ՚աւանդէ իր ունեցածները, ինչպէս նաև պահանջները,

20,000 դահեկան՝ Աւագ եկեղեցւոյն, ինչպէս նաև 35,000 դահ. արժող եկեղ. զգեստները։

18,000 դհ. պահանջը՝ Գուրուչէշմէի Ս. Խաչ եկեղեցւոյն, մի մասունքի հետ։

5,000 դհ. Ս. Էջմիածնին.
3,500 » Հիւանդանոցին.
1,500 » Դպրատանց.
1,500 » Տնանկ աղքատաց.
5,000 » Պարտուց բանտարկելոց և անտէր մեռելոց թաղման.
2,500 » Վախճանեալ քահանայից այրեաց և նոցա դստերաց ամուսնութեանց նպաստ։
50,000 » Երկու մեծ ծախքեր կան։

Պէ՞տք է հարցնել՝ թէ այն կտակէն ի՞նչ է մնացած։ Գոնէ երկու եկեղեցիք տարեկան մի մի անգամ հանգստեան պաշտօններ կատարել կուտա՞ն։ Այս տարուանը փոխարինութի՞ւն համարելու է։

Այս և նման խնդիրներով զբաղելու համար բարեպատեհ առիթ պիտի ունենանք։

Ուրեմն անցնինք։

Է.

Վերջաւորելու համար կենսագրական այս հետազօտութիւնը, կը մնայ բարեյիշատակ Տ. Զաքարիա Արքեպիսկոպոսի վախճանը և թաղումը յիշել։

Երկու անգամ Պատրիարքութիւնը գրեթէ 25-26 տարի տեւած է։

80 տարեկան հասակում, 1799 փետր. 21ում Եղ... կոչուած (գուցէ Թոքատաք) հիւանդութեամբ անկողին կը մնէ 19 օր կը տառապի և մարտ 11, ուրբաթ ժամ 3, առ Աստուած կը փոխուի։ Մեծ պահոց երկրորդ եօթնեկում էր։

Յաջորդ օրը, Շր. Էջմ. Ծ. նուիրակ Տ. Դանիէլ Արքեպիսկոպոսի (որ և 1-2 օրէն Պատրիարք կ՚ընտրուի) հանդիսապետութեամբ և օծմամբ եկեղեցւոյ կարգը կը կատարուի Պատրիարքական աւագ եկեղեցւոյ մէջ, որմէ յետոյ մարմինը Գուրուչէշմէ կը փոխադրուի և Ս. Խաչ եկեղեցւոյ հարաւային կողմը բակում կը թաղուի սովորական արարողութեամբ։

Ջերմ ուզեր անուշադիր թողուլ և չքննադատել, որ Մեծ Պահոց մէջ Կ. Պոլսոյ եկեղեցիներում, Զաքարիայի հոգւոյն համար, վախճանէն յետոյ, Եբեւեական օր բաց պատարագ կը մատուցուի, իսկ աւագ եկեղեցում քառասուն օր չարունակ։

Ջենք կարծեր որ նոյն իսկ Զաքարիայն ներեր՝ եթէ զգալ կարողանայր։ Գուցէ հոգին տխրած էր։

Իսկ մեզ կը մնայ կարեկցելով ժամանակակից ողորմելի եղեղեցականաց, օրհնել Տ. Զաքարիա Արքեպիսկոպոս-Պատրիարքի յիշատակը և անունը։

ՎԵՄ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՌՈՒՍԻԱ ՉԻՆՈՒ ՄԷՋ. — Բեռլէնպուրլէ Ցէյթ Մէյլի կը հեռագրեն թէ՝ սխալ է այն լուրը թէ Չինաստան մերժած է Մանչուրիոյ երկաթուղին Բեքինի կցելու համար Ռուսիոյ բրած առաջարկը։ Ընդհակառակն Չինաստան տրամադիր կ՚երեւայ Ռուսիոյ առաջարկները ընդունելու, և նոյն իսկ փափաքայայտնած է որ այդ գործն այլ ժամ առաջ մէջտեղէն վերնայ։ Այս գծին մնանշորհի պայմանագիրը մօտերս պիտի ստորագրուի Բեքինի Ռուս դեսպան Պ. տը Կիրսի և Զունկ-Լի-Եամէնի միջեւ։

—Կայս. Հրովարտակ մը կը վաւերացնէ Թիէն-Զինէն Շինքեանկ՝ Անկլօ-Գերման երկաթուղիի մը շինութեան պայմանագրութիւնը։ Նոյնպէս կ՚ըսուի թէ միեւնոյն սեղանաւորական խմբակը՝ Շան-Թունկի մէջ՝ երկաթուղիի ու հանքերու մեծ արտօնութիւններ ձեռք պիտի ձգէ։ Գերման զօրքերը Բիտօ-Զէու կը դառնան։ Հետեւաբար ստոյգ չերեւար Ի-Ջաուի մէջ Գերման սպաներ սպաննուած ըլլալու լուրը

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ.— Վիքթորիա թագուհւոյն ծննդեան տարեդարձին առթիւ Անգլիական վարժարաններուն և համալսարաններուն ակումբին տարեկան հացկերոյթին մէջ, ի Նիւ-Եորք, ծովակալ Սէմփսըն, Սպանիացի ծովակալ Սէրվերայի յաղթողը, բանախօսութեան մը մէջ ըսաւ. «Մենք Ամերիկացիներ և Անգլիացիներ համայն աշխարհիս մէջ մեծ ընտանիքի մը անդամներն ենք, թէ՛ շահով, թէ՛ լեզուով և թէ՛ կրօնքով իրարու յար և նման։ Ասոր ապացոյցը տեսանք Խաղաղականի (Սամօա)ջուրերուն մէջ, ուր Անգլիական և Ամերիկեան զրահաւորները՝ քով քովի շարուած՝ միաբանութեամբ գործեցին։ Այս բանը ինծի մեծ ուրախութիւն կը պատճառէ և մեծ յոյս ունիմ թէ միշտ այսպէս պիտի մնանք։ Արտաքին երկար կեանք և առողջութիւն կը մաղթեմ Նորին Վեհափառութեան Թագուհւոյն Անգլիոյ»։

—Հավանայէ (Քուպա) քաշուած հեռագիր մը կ՚ըսէ թէ՝ Վիքթորիա Թագուհւոյն ծննդեան տարեդարձին առթիւ քաղաքը և բոլոր նաւերը դրօշազարդուած էին։ Նոյն իրիկունը մեծ հացկերոյթ մը տրուեցաւ, ուրուն մէջ Ամերիկացի հրամանատարը՝ Զօր. Պրուք բանախօսութեան մը մէջ ըսաւ. «Մինչեւ այսօր անգլ. դրօշակը ո՛ր քաղաքին կամ երկրին վրայ որ ծածանեցաւ, հոն հաստատուեցան նաև բարեկարգութիւն, բարգաւաճում, յառաջդիմութիւն։ Արդ ես վստահ եմ թէ նոյն բանը կրնայ ըսուիլ նաև Մ. Նահանգաց համար ալ, և մենք ամերիկացիներս այդ բանը Անգլիացիներէն սորված ենք։»

ԲԻԿԱՑԻ ՄԷՋ (Ռուսիա) գործադուլ ընող գործաւորներուն և ոստիկան զինուորներու միջեւ տեղի ունեցած ընդհարումներուն մէջ 12 հոգի սպաննուեցան և 50 հոգի վիրաւորուեցան։

ՄԱՌՇԱՆ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԸ.— Ֆրանսացի կիներ որոշած են ամէն կողմէ կիներու ստորագրութիւնը հաւաքելով խոշոր ալպոմ մը շինել, և զայն Մառշան հրամանատարին յանձնել, իբր յիշատակ Ֆրանսացի կիներուն առ Մառշան ունեցած համակրանքին։ Այս ընծայական ալպօմը պատրաստուելէ վերջ «առաջին անգամ Ֆաշօտա հասնող»ին պիտի մատուցուի։ Կառավարութիւնը որոշեց որ Մառշանի ընկերացող 140 Սէնեկալցի զինուորներուն իւրաքանչիւրին 500ական Ֆր. նուէր տրուի։

ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՆԵՐԸ.—Մանիլայի ամերիկեան յանձնախումբին նախագահ Տքդ. Շէրման պաշտօնապէս կը հեռագրէ Ուօշինկդըն թէ՝ Փիլիպպեանց պատուիրակներուն հետ սկսուած բանակցութիւնները դադրած են։ Փիլիպպինօներու պատուիրակները Ակինալտոյի քով դարձած են, առանց ո՛ և է գոհացուցիչ եզրակացութեան մը յանգելու։ Մաք Քինլի նախագահ մեծ յուսախաբութիւն կրեց ասկէ. ուստի ուզելով կարճի ընթացք մը բռնել, խակյն պատուիրակներուն հեռագրեց որ ո՛ և է արգելք չյարուցուի գործողութեանց դէմ, և թէ առաջիկային Ֆիլիփփինօներու պատուիրակները այն պայմանով միայն ընդունուին, որ անոնք լիազօր իշխանութիւն ունենան հաշտութիւնը կնքելու, և ապստամբներն ալ նախապէս անձնատուր ըլլան։ Բրնիկները հինգշաբթի օրը Սան-Ֆէրնանտոյի մէջ Քանսասի ու Մօնդանայի գունդերուն վրայ յարձակելով՝ ետ մղուեցան։ Ապստամբները յետուն մեռեալ և 38 վիրաւոր ունեցան և 20 հոգի գերի թողուցին Ամերիկացիներուն։ Այս վերջինները շատ թեթև կորուստներ կրեցին։ Ֆիլիփփինօները ճահճուտներուն մէջ ապաստանելով միայն կըրցան ազատիլ կատարեալ պարտութենէ մը։

—Սբրինֆիլտի Նիւ-Եորքի թղթակիցը Հոնկ-Քոնկի մէջ հետեւեալ տեսակցութիւնը ունեցած է Տիւէյ ծովակալին հետ։ «Կը յուսամ թէ,ըսեր է ծովակալը, Փիլիպպեանները օր մը իբրև Մ. Նահանգներուն սեփականութիւնը՝ ծայրագոյն Արեւելքի վաճառականութեան ու քաղաքակրթութեան բանալին պիտի ըլլայ։ Եանքիներու իմացականութիւնը պիտի գիտնայ պէտք եղած կերպով շահագործել արշիպեղագոսին մեծ հարստութիւնները, որոնք կազմուած են երկրագործական բերքերէ ու հանքերէ։ Երբեք չպիտի ծախենք Փիլիպպեանները. առիկա պատճառ պիտի ըլլար ուրիշ մեծ պատերազմի մը։ Ապստամբութիւնը զսպուած է ա՛լ, և վախ չկայ մեծ ճակատամարտներէ։ Բէչ տանէն փայլուն դարագլուխ մը պիտի բացուի Փիլիպպեաններուն համար։ Նախ պէտք է Ակինալտօն ու իր զինուորները գերի բռնել. այն ատեն ապստամբութեան նմանող վիճակը որ հիմա կը տիրէ կղզիին մէջ,ա՛լ պիտի դադրի։ Ակինալտոյի անունն է որ կղզեցիները ապստամբութեան ոյժ կը ներշնչէ։ Շատ մը գաւառներ որոնք առաջ պատերազմի կուսակից էին, հիմա ջերմապէս խաղաղութեան կը բաղձան. և պիտի ընդունին Ամերիկացիներուն պայմանները, եթէ Լուսօն կղզիի Թագալները ընկճուին. բայց այս վերջինները չեն համարձակիր բանակցիլ, ցորչափ Ակինալտօ կարենայ պահել իրեն ընդդիմացողները։ Ինչ որ ալ ըլլայ, այս խնդրին վախճանը մօտալուտ է։ Պէտք է կեդրոնացնել մեր զօրքերը և կռիւը արիութեամբ առաջ տանիլ Լուսօն կղզիին մէջ։ Այս պէտք է ըլլայ մեր ընելիքը։»

ՇՈԳԵՆԱՒ ՄԸ ՄԱՍԱՄԲ ԱՅՐԱԾ.— Մայիս 25ին գիշերը Լոնտոնի Ռոյըլ Ալպէրթ նաւահանգստին մէջ հրդեհ ծագեցաւ Բատիֆիք Ենտ Օրիընթալ շոգենաւային ընկերութեան Սըմերսէթ շոգենաւին մէջ, որ դեռ նոր հասած էր Կալկաթայէ։ Հակառակ հասած օգնութեանց, շոգենաւին յառաջակողմը գրեթէ ամբողջ այրեցաւ. Վնասները աչագին են։ Սըմերսէթ 400 տոն. երկայնութիւն և 4607 թօնօ տարողութիւն ունէր։

ՄԵԾ ՀՐԴԵՀ մը բնաջինջ բրաւ Նիւ-Պրունսվիքի (Քանատա) Սէնթ Ճօն քաղաքը։ Հրդեհը ծագում առաւ սեւամորթ բնիկներու թաղէն, և տուները փայտաշէն ըլլալով շուտով ծաւալեցաւ։ Վնասը 300,000 տոլարի կը հասնի, որուն կէսը ապահովագրուած էր։

ԽՈԼԵՐԱՆ.— Պոմպայէ կը հեռագրուի թէ Քիւրաչիի մէջ մայիս 24ին քոլերայէ 232 հոգի բռնուեր և 208 հոգի մեռեր են։ Մէկ շաբաթուան մէջ 1197 դէպք և 1099 մահ պատահած է։

ԴԱՐԱՎԵՐՋԻԿ ԱՐՇԱՒ ՄԸ.— Վերջերս Նիւ-Եորքի Ռիճմոնտ Բարք պողոտային վրայ վազելու արշաւ մը տեղի ունեցաւ։ Արշաւին կը մասնակցէին փիղ մը, հեծանուորդ մը, ինքնաշարժ կառք մը, Աւստրալեան աքլանչեր ձի մը, և արաբական ուղտ մը։ Արշաւին հանդիսատես եղան 10000 անձեր։ Մրցանակը փիղը շահեցաւ։ Անունը Սիտ է, 21 տարեկան է, ծանրութիւնն է 4 թօնօ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կրօն. Ժողովը գումարուեցաւ երէկ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ, Նախագահութեամբ Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս Արքեպսկ. Յովհաննէսեանի։

1. Ժողովը պատրաստեց Բալուի առաջն. ընտրելեաց ցանկը հետեւեալ կերպով.— Եղնիկ Ծ. Վ. Գալփաքճեան, Ստեփան Վ. Աղազարեան (Վանայ), Վարդան Վ. Յակոբեան (Մշոյ)։ Բաղէշի առաջն. ընտրելեաց ցանկ նշանակեց.— Եղիշէ Վ. Չիլինկիրեան, Վահան Վ. Յակոբեան, Նիկողոս Վ. Ֆռանկիւլեան։

2. Ըստ նախորդ որոշման Կրօն. Ժողովոյ, թէեւ Գարեգին Վ. Աժտէքեան Կեսարիոյ Տէրէվանքին փոխ-վանահայր կարգուած էր, սակայն երեկուան նստին մէջ աւելի պատշաճ դատեց Մանճըլըխի Վանին Փոխ-Վանահայր կարգել ընդ հսկողութեամբ Սեբաստիոյ առաջնորդին։

3. Մայր Եկեղեցւոյ քահանաներէն Կարապետ քահանայի դէմ ներկայացուած բողոքագիրը կարդաց, և որոշեց որ յառաջիկայ նիստին Կարապետ քահանայ ներկայանայ ժողովոյ պէտք եղած բացատրութիւնները տալու։

4. Ժողովը ատոնցմէ զատ զբաղեցաւ 6 ամուսնական խնդիրներու քննութեամբ։

—Մշոյ առաջն. տեղապահ Վարդան Վ. կը հեռագրէ Պատրիարքարան թէ Մուշէն 3 ժամ հեռու գտնուող Բոնաչէնի վանահայրը արկածի մը ենթարկուելով վիրաւորուեր և մեռեր է, և կը խնդրէ որ անոր տեղ ուրիշ վանահայր մը կարգուի։

— Ակնէն մաս մը եկեղեցական արծաթեայ զարդեր և անօթներ ղըրկուած ըլլալով, երէկ Կրօն. Ժողովը մի առ մի աչքէ անցուց զանոնք և անոնց կոհաւորման եղանակը որոշեց։

—Նպաստից Յանձնաժողովը երէկ առաւօտ գումարուեցաւ պատրիարքարանի մէջ Ս. Պատրիարք Հօր Նախագահութեամբ։

Յանձնաժողովը որոշեց որ միացեալ գրքերու վաճառման գինները անփոփոխ մնան, գրավաճառներու և վարժարաններու 20% զեղչ տրուի։

Վարժարանաց կողմէ եղած խնդրանաց 30% ապառիկ թողուի և որբանոցներու և վկայեալ աղքատիկ վարժարաններու 50% զեղչ ըլլայ։ Նոյնպէս Յանձնաժողովը որոշեց որ Պէրպէրեան Ռէթէօս և Աբրիկեան Միհրան էֆէնտիները, Որբանոցներու և Նպաստից Յանձնաժողովոյ կողմէ բացուած վարժարաններու յատուկ ծրագիր մը խմբագրեն և ներկայացնեն ժողովոյ։

—Էջմիածնէն կը գրեն մեզ ապրիլ 28 թուականաւ. «Ս. Կաթողիկոսի բացակայութեան միջոցին, Սինոդը օրագիր կազմեց եվանական մատակարարութեան տեսուչ բոլոր հաստատութեանց ծախսերն ընելու իրաւունքը, ամէն ամիս Սինոդին հաշիւ ներկայացնելու պարտաւորութեամբ։ Ճեմարանին Սինոդի իրաւասութեան ենթարկուելուն դէմ բողոքած են ճեմարանաւարտները, և Ս. Հայրապետը քանի մը անգամ հրաման գրեր է որ նախկին դրութիւնը պահուի և հիմայ ալ եկեր նոյնը կը պահանջէ. բայց լսել չեն ուզեր, դեռ որոշ չէ թէ ի՛նչ պիտի ըլլայ վախճանը. պարտքերով կը կառավարուի գործը, և այսպէս պիտի երթայ մինչեւ օգոստոս, բայց անկից վե՞րջը...։ Պ. Կոստանեանց ճեմարանի տեսուչ մնալ չուզեր։ Ճեմարանաւարտ կրօնաւորներու թիւը շատցնելու ջանք կայ, բայց մասամբ միայն կը յաջողի. այս տարի աւարտող 12էն մէկը սարկաւագ է արդէն, և 8 ուրարակիր՝ որոնց կէսը քահանայ և կէսը կուսակրօն. բայց այդ երիտասարդները ոչ մի քաջալերութիւն չեն գտներ, ոչ մի գրաւիչ բան չունին աչքի առաջ։

«Հիներէն մարդ չէ մնացեր, նորերը դեռ կարեւոր դիրք չեն բռներ։ Այս տարի Ճեմարանի քսան և հինգամեակը տօնելու համար ջանքեր կ՚ըլլան, Ճեմարանի պատմութեան տպագրութեան համար հարկ եղած գումարը հայթայթելու համար դիմումներ եղած և նըպաստաւոր պատասխաններ ստացուած են։ Կաթողիկոսական հրամանաւ Ճեմարանի ուսուցիչ Կարապետ Վ. Տ. Մկրտչեան Բագու գնաց։»

—Համի Ռուսական դեսպան Պ. Նելիտով, երէկ փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Ս. Պատրիարք Հօր, Բերա իր բնակարանին մէջ։

—Բաղ. Ժողովոյ դեր-ատենապետ Ստեփան փաշա Պրուսայէ վերադարձած ըլլալով, երէկ առաւօտ այցելութիւն տուաւ Ս. Պատրիարք Հօր։ Ն. Սրբազնութեան այցելութիւն տուաւ նաեւ Յունաց խառն ժողովոյ անդամ Բուրասիս էֆ.

—Պանտըրմայի և Պալըքէսիրի Առաջն. տեղապահը վերջապէս մայիս 7ին մեկներ է Մալաթիայէ Պոլիս գալու համար։ Մեր Մալաթիոյ թղթակիցը Թաթուլ Վ.ի մասին նպաստաւոր լեզուով կը խօսի. կ՚ըսէ թէ իր Մալաթիա անցուցած 40 օրերը օգտակար հանդիսացուցեր, քարոզեր, յորդորեր և հանգանակեր և բաւական թիւով որբ և այրիներու մանուսա բաժներ է Զատիկէն առաջ։» Երեք եկեղեցիներու իւրաքանչիւրին մէջ ալ մէյ մէկ անգամ պատարագեր և իւրաքանչիւր եկեղեցւոյ նորոգութեան և վերաշինութեան համար ո՛րչափ ստակի պէտք ունենալը տեղեկագրեր է Պատրիարքարան։

—Օրուան մեծ եգիպտահայը, Պօղոս փաշա Նուպար, շատ աւելի կը հետաքրքրուի Եգիպտոսի առաջնորդական խնդրով քան թէ իրեն ուղղուած օգտակար առաջարկութիւններով։ Մէկ ամիս առաջ լսուեցաւ որ Պօղոս փաշա 200 ոսկի ղրկեր է Ս. Պատրիարք Հօր։ Կարծուեցաւ թէ այդ գումարը կաբօտելոց համար նուիրուած է. բայց Աչէ-Էլ+ի Գահիրէի թղթակիցը այս անգամ պարզեր է այն գաղտնիքը, զոր Ս. Պատրիարք Հայրը փափկանկատութիւններ չվիրաւորելու համար երեւան չէր հանած մինչեւ ցարդ։ Ն. Սրբազնութիւնը առաջարկած էր Պօղոս փաշայի, Նուպար-Շահնազարեան վարժարանը վերաբանալ Սիսի մէջ Նուպարեան տան ծախքով, քանի որ 800 ոսկւոյ չափ գումար մը ապատուած է վարժարանին բնիկրներէն և տոկոսի տրուած է։ Գիտէ՞ք թէ Պօղոս փաշա ի՛նչ կը պատասխանէ. կ՚ըսէ թէ իր հայրը բնա՛և

այդպիսի փափաք մը չունէր և խորապէս ազդուած էր այդ դպրոցին դրամագլուխը փճացած ըլլալուն համար. ուստի Պօղոս փաշա 200 ոսկին կը դրկէ որպէս զի տոկոսի դրուած 800 ոսկիին վրայ աւելցուի և հազար ոսկի գոյանայ, և երբ այդ գումարը տոկոսներով 4000 ոսկիի բարձրանայ, այն ատեն Սիսի մէջ բազմայեալ ժառանգաւորաց վարժարանը բացուի: Հաղէլոյս Շահնազարեան Վ. ի Թողածն ալ 1000 ոսկի է եղեր և պայման դրեր է որ երբ 4000 ոսկիի բարձրանայ, կտակը այն ատեն գործադրուի:

Ասկից զատ Պօղոս բաշա գրեր է Ս. Պատրիարք Հօր Թէ, Նուպարեան ընտանիքին միճակը կարծուած տեղուանքը չէ: Արդէն նոյն ընտանիքը գրեր է Տէյլի Թէլէկրաֆի մէջ Թէ Նուպար փաշայի թողուցած հարստութիւնը $3\frac{1}{2}$ միլիոն ֆրանք է: Կը մտածենք Թէ պէտք կա՞ր այսպիսի հրապարակային բացատրութիւններու. Նուպարեան ընտանիքէն հաշիւ ուզողը ո՞վ է. բայց անոնք մեզի չեն վերաբերիր և այնպիսի բաներ են, որոնցմէ նոյն իսկ Նուպար փաշա ալ գոհ չպիտի ըլլար եթէ ողջ ըլլար: Բայց քանի որ խօսքը հանգուցեալ փաշային վրայ է, Աչէ-ւէյ»է Թղթակիցը կը յիշէ Թէ Պոլսոյ թերթ մը «Նուպար փաշայի վրայ հրատարակած կենսագրական յօդուածներու կարեւոր մէկ մասը, ... թարգմանութիւնն էր՝ Բարիզ տպուած ֆրանսական գրքէ մը, և սակայն լրագրական պարկեշտութեան նախանձախնդիր օրաթերթին խմբագիրը հաճած չէր յիշել այս պարագան:» Այս կարգի Թարգմանութիւններն ալ «ընթերցողաց անսպառ ուշիմութեան վրայ մերթ ընդ մերթ քաշուած չէ»երուն շարքին մէ՞ջ են արդեօք...:

Տիկին Սիմա Յ. Արմաղանեան, Տէր և Տիկին Մ. Արմաղանեան և Լ. Արմաղանեան, Տէր և Տիկին Ա. Պէնկլեան, Տէր և Տիկին Խ. Աճառեան, Տէր և Տիկին Փ. Խօժիբեան, Տէր և Տիկին Լ. Ծիրմէճեան ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն իրենց դառնակսկիծ կորուստը, յանձին

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ԱՐՄԱՂԱՆԵԱՆԻ

որ յետ կարճատեւ հիւանդութեան կնքեց իւր մահկանացուն, ի հասակի 64 ամաց, ի խոր սուգ համակելով իր կողակիցը, զաւակունքը, ազգականներն ու բարեկամները:

Յուղարկաւորութեան սխուր հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, չորեքշաբթի, 19/31 մայիս ժամը $8\frac{1}{2}$ (Ը. Թ.) ի Սուրբ Երից Մանկանց եկեղեցւոյ ի Պօյաճիգիւղ, և անտի հանգուցելոյն մարմինը պիտի փոխադրուի Թաղին գերեզմանատունը:

Պօյաճիգիւղ 18/30 մայիս 1899

Խմիրկենի շոգենաւը կամուրջէն կը մեկնի ժամը 7ին:

Մահազդ չընդունողներէ կը խնդրուի նկատել ներկայս իբր այն:

ԹԱՂԱՅԻՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Սամաթիայէն կը գրեն մեզ. — «Ի՞նչ կ'ուզէ մեզմէ Ծաղիկ զաւեշտաթերթի չէ՛չէ՛կ յօդուածագիրը, որ ծաղրելու ելեր է Սամաթիացիները, անոնց ամէնքն ալ գինով, բամբասող կամ հայհոյող յորջորջելով: Եթէ Սամաթիա ունի իր համբաւաւոր գինետուները, մայրաքաղաքին միւս Թաղերը միթէ նուա՞զ գինետուն ունին: Եւ ո՞րն է այն Թաղը, որ կարենայ ըսել Թէ իր բնակիչներուն մէջ Բագոսի երկրպագողներ չկան: Զենք գովեր այնպիսիները, որոնք իրենց երեկոյթները գինետուները կ'անցընեն. բայց այդ մեղքը ամէն Թաղեր ալ ունին դժբաղդաբար, և չարամտութեան արդիւնք է միայն մեր Թաղը տեսնել: Արդեօք յիշուած յօդուածագիրը մի՞թէ լուծել կ'ուզէ Թաղեցիէն, իրեն կարեւորութիւն չընծայուելուն համար: Եւ ասո՞ր համար է որ կ'ուզէ վար զարնել Նաւլը Գաբուի ծովեզերեայ զբօսարանը: Վստահ Թող ըլլայ, սակայն, Թէ չէ յաջողած: Հայ և օտարազգի պարկեշտ ընտանիքներ պիտի շարունակեն գեղեցիկ ժամանցներ ունենալ այդ զբօսավայրին մէջ, ուրուն հասոյթը՝ պէտք չէ մոռնայ յօդուածագիրը Թէ եկեղեցիին ու վարժարանին յատկացուած է:»

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

30 Մայիս 1899

Գօնսօլիտ գոցուեցաւ		23
Երկաթուղի	»	130.75
Րէժի		307
Պանգ Օթթօման		591
Ֆրանսական 3%		101.92
Իտալական 5%		95.80
Սպանիական		64.27
Թրանսվալ		55.25

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Բ. կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ շրջանի Թնդանօթաձիգներու առաջին կիսաբաժնի հրամանատար Հիւսնի փաշայի: Բ. կարգի Մէճիտիէ՝ բժշկական վարժարանի բուսաբանութեան ուսուցիչ Տքդ. Մէհմէտ Ալի փաշայի, Պոլսոյ սպանիական դեսպանատան քարտուղար Մ. Բալլօ Սօլէտի և հիւպատոս Մ. Րիկարտօ Վայսի: Գ. կարգ ի Օսմանիյէ՝ կայս. զինուորական վարժարանի գեղագործ գնդապետ Ֆրանչէսգօ պէյի:

ԿՐԵՏԻԻ ԽԱԼԱՏ ԿԱՐՕՏԵԼՈՑ համար պէտք եղած 2000 պարկ տեղական ալիւրի համար նուազուրդ մը բացուած է Կրթական Նախարարութեան մէջ գումարուած մասնաւոր յանձնաժողովոյ կողմէ: Որոշեալ պայմաններով այն ալիւրը հայթայթել ուզողները, պաշտօնական ծանուցմամբ կը հրաւիրուին ներկայանալ մինչեւ մայիս 20 հինգշաբթի օրը նոյն յանձնաժողովին:

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ. — Պերլինէ Նէյէ Ֆրայէ Բրէսէ կը հեռագրեն Թէ՝ Անատօլուի երկաթուղեաց ընկերութեան ընդհ. ժողովին մէջ, որ յունիս 28ին պիտի գումարուի, ի մէջ այլոց պիտի առաջարկուի որ ընկերութեան բաժնեթուղթերու փոխարժէքին, որուն 50 %ը միայն վճարուած է ցարդ, միացորդն ալ վճարուի կամաւոր կերպով:

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒՆ առաջադրեալ գիծը, որով կը գրաւի այժմ ֆրանքեւգերման «Ընդհ» մը, կա՛մ Պասրայի և կամ Պասրայի ծոցին վրայ Քէվիթի մէջ պիտի վերջանայ:

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Ներքին գործոց նախարարութիւնը ընդունեց այն օրինագիծը որով 2 % տուրք դնել կ'առաջարկուէր կալուածի վարձքերու վրայ: Թաղապետութիւնը այս տուրքին մէկ հինգերորդ մասը, 2000 ոսկի, արդէն գանձած է:

ԺԱՆՏԱԽՏԸ. — Անցեալ շաբաթ օրուընէ մինչեւ երկուշաբթի կէս օրին ժանտախտի նոր դէպք չկայ Աղեքսանդրիոյ մէջ: Հին վարակեալներէն երկուքը մեռան: Ութ ժանտախտաւորներէն չորսը Եւրոպացի և չորսը տեղացի էին: Հիւանդութիւնը ծագած է զանազան Թաղեր. բայց հաստատուած չէ Թէ յարաբերութիւն կա՞յ անոնց միջեւ:

—Ռումանիոյ կառավարութիւնը հրամայեր է Քէօսթէնճէի նաւահանգստի տեսչին, որպէս զի Արեւելքի նաւահանգիստներէն եկող ոեւէ ապրանքի ներածման Թոյլ չտայ:

—Իտալիա քարանթինա դրաւ Եգիպտոսէ եկած ապրանքներուն դէմ: Իտալիայէ եկողներն ալ բժշկական քննութեան պիտի ենթարկուին Յունաստանի մէջ.

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՄԷՋ ՈՐԲԱՆՈՑՆԵՐ հաստատելու համար Կայսերական հրամանաւ կազմուած Յանձնաժողով մը, որ կը բաղկանայ Արտաքին գործոց և Կրթական նախարարներէն, ինչպէս նաև Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Հագգը Պէյէ, իր աշխատութիւններն աւարտած է, և տուած որոշումները՝ տեղեկագրով մը կայս. Պալատան առաջին քարտուղարութեան միջոցաւ մատուցած է Ն. Կ. Վեհափառութեան: Յանձնաժողովը բանակցութիւններ կատարած է Անատօլուի այն կուսակալութեանց հետ, որոնց շրջանակին մէջ պիտի հաստատուին այդ որբանոցները. որոշած է միանգամայն Թէ ի՛նչ կարգի որբանոցներ պէտք է հաստատել, առանց ազգի և կրօնի խտրութեան՝ ո՛րքան որբ պէտք է առնել, ի՛նչ տեսակ կրթութիւն պէտք է տալ և քանի տարիոյ տեւողութեամբ և ի՛նչ կարգի արհեստներ պէտք է սորվեցնել: Մէկ խօսքով այդ որբանոցներու ուսումնական և արհեստական ծրագիրները վերջնականապէս որոշուած են, և գործադրութեան պիտի դրուին կայս. Իրատէով: Առ այժմ Անատօլուի նահանգաց մէջ յարմարաւոր շէնքեր իբրեւ որբանոց պիտի գործածուին. բայց ի մօտոյ մասնաւոր շէնքեր պիտի կառուցուին և որբերը հոն պիտի փոխադրուին: Իգդա՞մ լրագիրը այս տեղեկութիւնները տալէ յետոյ կը յաւելու Թէ «կարգ մը տեղեր օտարներու կողմանէ բացուած որբանոցներու աշակերտներէ ոմանք իրենց կառավարութեան կողմանէ որբանոցներ հաստատուելու լուրը առած ըլլալով, տեղական կառավարութիւնը դիմեր և իրենց այդ որբանոցներու մէջ ընդունուիլը խնդրեր են, որոնց պատասխանուեր է Թէ՝ երբ հարկ եղած գործողութիւնները լրանան իրենց խնդիրը պիտի գործադրուի:»

ԿԱՅՍ. ԻՐԱՏԷ մը հրամայած է որ սակէ վերջ փոխառութեան փոխարէն Ապահովութեան Սնտուկին առանձին գրուած կալուածները երբ պարտքը վճարուած չըլլալուն համար ծախել հարկ ըլլայ, պէտք է որ առանց մասնաւոր վճիռի հարկ մնալու, գործադիր մասնախմբերու միջոցաւ ծախուին:

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐԸ անցեալ շաբթու Շարլոթէնպուրկի մէջ՝ Գերմանիա ղրկուած Օսմ. սպաները իր ներկայութեանը ընդունելով յայտարարեր է անոնց Թէ իրենք ուշադիր ատեն որ Գերմանիա մնան, պէտք է ուշի ուշով աշխատին զինուորական ուսմանց մէջ յառաջանալու, և իրենցմէ սպասուած նպատակը կարենան իրագործել: Նոյնպէս ըսեր է Թէ պէտք է գնահատեն Վեհ. Սուլթանին այն հրամանը, որով զիրենք Գերմանիա ղրկած է, զինուորական ուսումը կատարելագործելու համար:

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ Ֆէրտինանտ իշխանին անուան տարեդարձին առթիւ երէկ Ֆէնէրի պուլկարական եկեղեցիին մէջ գոհաբանական աղօթք կարդացուեցաւ: Ներկայ կը գտնուէին պուլկարական գործակատար Պ. Տիմիթրօֆ, գործակատարութեան պաշտօնէութիւնը և Պուլկար գաղթականութեան երեւելիները:

—Պուլկարիոյ Բարիզի գործակատար Պ. Կէչօֆ՝ Պոլսոյ գործակատար անուանուած է, իսկ Բարիզի գործակատար՝ նոյն գործակատարութեան Ա. քարտուղար Պ. Բավլիթօֆ:

ԱԽԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ. — Մերսինէ կեսարիա գացող ճամբուն վրայ աւազակախումբ մը քանի մը վաճառականներու ապրանքները գողնալով և անոնց մեծ գումարներ պատճառելով փախեր է: Ոստիկանութիւնը չարագործները կը փնտռէ:

ՏԱՔԵՐԸ. — Մայրաքաղաքիս մէջ 4–5 օրէ իվեր տաքերը սաստկացած են: Առջի օրը ջերմաչափը շուքի մէջ 30, իսկ արեւուն մէջ 38 սանթիկրատ աստիճան կը ցուցնէր. բան մը որ մեզ մոռցնել կուտայ Թէ Մայիս ամսոյ մէջն ենք:

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ. — Մայիս 10/22էն 17/29 Պոլսոյ մէջ 204 մահ պատահած է, 1ը կեղծմաշկէ, 5 հարսանիթէ, 5 ժանտատենդէ, և 17 շնչափողի հիւանդութիւններէ:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՐԷԿ ԻՐԻԿՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 29 Մայիս. — Այսօր սկսաւ Տիկին Տրէյֆիւսի իր ամուսնոյն վերադատման մասին տուած աղերսագրին հրապարակային քննութիւնը: Վկաները և լրագրապետները ժամը 11ին Դատական պաշտօնատունը եկան. սրահները մասնաւոր ներկայացուցիչներով և օրէնսգէտներով լեցուած էին: Դատարանին Թէ՛ ներսը և Թէ դուրսը պէտք եղած միջոցները ձեռք առնուած էին անկարգութիւններու տեղի չտալու համար: Դատարանին դուռը բացուեցաւ ժամը 11.30ին և ունկնդրութիւնը սկսաւ ժամը 12ը 5 անցած: Ներկայ էին քանի մը տիկիններ, որոնց մէջ կը գտնուէր նաև Տիկին Ատամար, մայր տիկին Լիւսի Տրէյֆիւսի: Ներկաներուն մէջ կը գտնուէին Նախորդ երեսփոխան Պ. Ժոռէս, ծերակուտական Պ. Թռարիէօ և Պ. Պէռանժէ, Նախորդ ոստիկանապետ Պ. Լէբին և ուրիշ շատ մը պետական անձնաւորութիւններ: Խօր լռութեան մէջ Պ. Պալօ Պօրօէ կարդաց իր տեղեկագիրը: Նախ յիշեց այն պարագաները, որով Տրէյֆիւսի դատը երեւան ելաւ 1894ին, փորձագէտներու հակասական տեղեկագիրներուն հետեւանքով: Յիշեց Տրէյֆիւսի բողոքները՝ իր անմեղութեան համար, ինչպէս նաև անոր գնդապետ Հանրիի ըրած սա յայտարարութիւնը. — «Այս գծուծ ամբաստանութիւնը մահ է ինծի համար. պէտք է արդարութիւնը ի գործ դնել ինձ նկատմամբ:» Գնդապետ Հանրի պատասխանած էր Թէ ատիկա ընելու իրաւասութիւն չունի: Պ. Պալօ Պօրօէ յետոյ կարդաց 1894ի դատին հարցաքննութեան ատենագրութիւնները: Շեշտեց Թէ Տրէյֆիւս մինչեւ վերջը պնդած է Թէ ինքը անմեղ է և Թէ տեսնելով ձեռագիրներու նմանութիւնը, Տրէյֆիւս գոչած է. «Ձեռագիրս գողցե՛ր են»:

Պ. Պալօ Պօրօէ քննեց իրերը օրինական տեսակէտով: Ցուցուց Թէ Վճռաբեկ Ատեանը չի կրնար Տրէյֆիւսը դատապարտող դատավարութեան ջնջման խնդիրը քննել: Իրեն չի վերաբերիր փնտռել ասոր պատճառները. ինքը միայն վերադատման խնդրով կրնայ զբաղիլ: Տեղեկաբերը վերադատման աղերսագրէն ի վեր տեղի ունեցած իրողութիւնները քննեց, և ջանաց հաստատել Թէ վերադատումը կրնայ պատշաճիլ Տրէյֆիւսը դատապարտող դատավճռին. ցուցուց Թէ բացորոշ սխալներ և ծանր կասկածներ կան որոնք վերադատումը կ'արդարացնեն:

Պահ մը նիստը դադրեցաւ և քիչ յետոյ վերսկսելով, Պ. Պօրօէ շարունակեց իր տեղեկագրին ընթերցումը. քննեց այն իրողութիւնները, որոնց վրայ հիմնուած է Տիկին Տրէյֆիւսի վերադատման աղերսագիրը, այսինքն Հանրիի խարդախութիւնը, անոր մեքենայութիւնները գնդապետ Բաղի տը Քլամի հետ՝ Տրէյֆիւսի դատապարտութիւնը հաստատելու համար, և գնդապետ Բաղի տը Քլամի՝ հրամանատար Էսթերհազիի քով ըրած ձեռնարկները: Պ. Պօրօէ վերադատման ի նպաստ շատ մը փաստեր մէջ բերաւ, որոնք կը գտնուին Տիկին Տրէյֆիւսի փաստաբան Պ. Մոռնարի յիշատակագրին մէջ, որ կ'եզրակացնէ Թէ հաշւակար յուշակը (պօռտռօ) կրնայ իբրեւ ապացոյց ծառայել հրամանատար Էսթերհազիի դէմ և ոչ Թէ Տրէյֆիւսի դէմ: Պ. Պօրօէ ցուցուց դաղտնի Թղթածրարին և Տրէյֆիւսի կարծեցեալ խոստովանութեան անոտի բանըր ըլլալը: Դեռ եզրակացութիւն մը չհանած նիստը գոցուեցաւ առանց ոևէ միջադէպի: Յաջորդ նիստը վաղը կը գումարուի:

ԲԱՐԻԶ. — Երեսփոխան Պ. Տէռուլէտի և Մառսէլ Հապէռի դատը այսօր սկսաւ Եղեռնադատ Ատենին առջեւ: Իրենց ներս մտած ատենը ծափահարուեցան: Ամբաստանեալները յայտարարեցին Թէ իրենց նպատակն էր Ֆրանսան ազատել: Զօրավար Ռօժէ յայտարարեց Թէ Պ. Տէռուլէտ բռնեց իր ձիուն երասանակը և ջանաց զանիկա Բարիզի ներսերը տանիլ: Նիստը վաղուան յետաձգուեցաւ: Ոմանք՝ «կեցցէ՜ Տէռուլէտ» կը պոռային:

ԼԱ-ՀԷՅ. — Խաղաղութեան դեսպանաժողովին դիւանը պաշտօնական զեկոյց մը կը հրատարակէ մասնախումբին յառաջիկայ շաբթուան աշխատութեանց մասին: Այս զեկոյցին համաձայն երրորդ մասնախումբը՝ Ռուսիոյ առաջարկած իրաւարարութեան, միջնորդութեան և ուրիշ առաջարկներու խնդիրները քննելէ առաջ, որոշած է դիր-մասնախումբ մը կազմել այդ առաջարկները նախաքննելու համար:

ԵԱՇ. — Ուսանողները հակահրէական ցոյց մը ըրին: Փիշերանց Հրեաներու Թաղը պաշարելով, խուլատակեցին խանութներուն ապակիներն ու ճակատները: Ոստիկանութիւնն ու զինուորական իշխանութիւնները վերահաստատեցին կարգապահութիւնը: Երկու կողմէն ալ վիրաւորեալներ կան: Բազմաթիւ ձերբակալութիւններ եղան:

ՔԷՅ-ԹԱՈՒՆ. — Սըր Ալֆրէտ Միլներ, կառավարիչ Բարեյուսոյ գլխին, Պլօէմֆօնթէյն մեկնած է, Քրիւկէր նախագահին հետ բանակցելու համար:

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 30 Մայիս. — Քրէօզօյի գործաւորները ընդհանուր գործադուլ ըրին:

—Յառաջիկայ ռուս փոխառութիւնը 75 միլիոն ֆրանք պիտի ըլլայ, 4% տոկով, և 100ը 99 գինով հրապարակ պիտի ելլէ Լոնտոնի, Պերլինի և Ամստէրտամի մէջ:

ՄԱՏՐ՚ԻՏ. — Խմլիօ Քասթէլարի յուղարկաւորութիւնը մեծաշուք եղաւ: Մէկ քանիներ «կեցցէ՜ Հանրապետութիւնը» պոռացին: Ոեւէ ծանր միջադէպ չպատահեցաւ:

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

Սակարանի 15 օրեայ լիքիտասիոնը երէկ կատարուելով, 1000 գոնսօլիտի համար $42\frac{1}{2}$ ղրշ. և երկաթուղւոյ հատին $28\frac{3}{4}$ սանթիմ րէբօռ որոշուեցաւ:

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ		
Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ղրշ.	$25.14\frac{1}{2}$
Երէկուան բարձր գինը	»	$25.14\frac{1}{2}$
» վար »	»	25.12
Սեռի B	»	47.
» C	»	29.40
Րումէլի Երկաթուղի		
Երէկ երեկոյ գոցուեցաւ	Ֆր.	$128\ 62\frac{1}{2}$
Երէկուան բարձր գինը	»	129
» վար »	»	128.37
Թրամվայ բաժնեթուղթ	Լ. Օ.	6.55
» Հիմնական	Ֆր.	200.—
» Պարտաթուղթ	»	505.—
Օսմ. Ապահովագ. Ընկ.	Լ. Օ.	4.27
Դրամներու ընթացք		
Մէճիտիյէ արծաթ	Ղրշ	108.04
Մէթալիք	»	96.20
Անգլիական ոսկի	»	109.36
Ֆրանսական ոսկի	»	87.12
Քրիմից	»	51.04
Րուպլի Թղթադրամ	»	8.57
Լոնտոն 3 ամիս		109.25
Բարիզ » »		23.—
Ֆիօրին մետաղ		10.88

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

29 Մայիս	ԼՈՆՏՈՆ	ԲԱՐԻԶ
	Անգ. ոսկի	Ֆր.
Անգլ. գօնս.	109.87	
Օսմ. Գօնս. Սեռի B	47.—	47.40
» » » C	27.—	26.90
» » » D բաց.	23.—	23.05
» » » D գոց.	23.—	23.05
Գրէտի Լիոնէ		963.—
Օսմանիէ		420.—
Օսմ. Մաքսատուն		505.—

ԱՏԱԲԱԶԱՐԷ ԼՈՒՐԵՐ

15 մայիս 1899

Ծխախոտի արտադրութիւնը Խանտէկի մէջ.— Շերամները.— Ուսանողի մը վերադարձը.— Այգ. բողբէջը.— Տէղար հով մը տարաժամ մահը.—

Խանտէկ՝ Ատաբազար գաւառակի նահիյէներուն է՛ն կարեւորն է. գլխաւոր բերքերն են ցորեն, եգիպտացորեն և ծխախոտ. շերամը դեռ նոր մուտ գտած է: Ցորենի և եգիպտացորենի տարեկան արտադրութիւնը 150,000ական քիլէյէ աւելի պէտք է ըլլայ, քանի որ մի միայն եգիպտացորենի տասնորդական տրոյ վարձակալութիւնը տրուած է 10000 քիլէ եգիպտացորենի փոխարէն:

Գալով ծխախոտին, Թէեւ Ռէժիի տումարներուն մէջ միայն 300,000 քիլօ նշանակուած է, սակայն արտադրուած ծխախոտը արձանագրուածին կրկինէն ալ աւելի է՝ իրազեկ և ձեռնհաս անձերու վկայութեան համեմատ: Հետեւաբար 300,000 քիլօյէ աւելի ծխախոտ ալ մաքսանենգուած է: Այս տարուան ծխախոտի բերքերը՝ քիլօն 50–60 փարայով գնել կը սկսի Ռէժին: Բարեբաղդաբար ի վերջոյ ծխախոտի ուրիշ վաճառական մը մինչեւ 3 ղրշ. գնելու պատրաստակամութիւն յայտնելով՝ Ռէժին կը պարտաւորի գինները բարձրացնել մինչեւ $3\frac{1}{2}$ ղրուշ, սակայն ժողովուրդէն ոմանք վհատած ըլլալով Ռէժիի բռնած ընթացքին դէմ, կը նախընտրեն 3 ղրշ.ով յիշեալ վաճառականին տալ:

Կ'երեւի Թէ ծխախոտի Ռէժիին հիմ-

Նական սկզբունքներէն է անպատճառ ատորին գին մը առ՝արկել խեղճ երկրագործներուն, որովհետև ո՛չ թէ միայն բան մը չեն չահիր, այլ նաև կը վնասեն չատ անգամ։

. . Օգնելը խիստ նպատակաւոր կ՝ներթան չերամներուն համար, որոնց աճեցողին մասը երբեմն խորխրատփութիան պատճառ է, իսկ միւս մասը քանէ արթնցած ըլլալով՝ կը գտնուի չորրորդ չրջանի (պզտի ալատ) մէջ։ Թէև տերևները քիչ մը վնասուելան, սակայն կարեւորութիւն չունի, որովհետև խիստ աւատ կը գտնուի։ Աւտրաբաղարի գաւառակին մէջ այս տարի բաչխուած է 15,000 տուփ հունտ, որուն 5000 հատը միայն պատրաստուած է տեղացի հնտաբոյծներու կողմէ, իսկ մնացեալը ներածուած է գաւառիս գանազան կողմերէն։ Տեղացի տասը հնտաբոյծներ կան. սոնց թիւը զգալի չափով պիտի կրէ ի մտոյ, երբ Պրուսայի չերամաբուծական վարժարանին դասընթացքներուն հետեւող տեղացիները, ինչպէս նաև հոս գործնականապէս սովորողները՝ առանձին իրենց վկայագրերը կամ արտօնագրերը չետ հարիւրաւոր քնութեան։ Տեղացի միակ հնտաբոյծ մը 3,000 տուփ հունտ արտադած է կովկաս։

. . Նախորդ չաբթու Եւրոպայէ վերադարձաւ Պ. Մ՚իհրան Ճէզայիրլեան, որ Նանսիի երկրագործական գործնական վարժարանին մէջ տարի մը աչխատելէ վերջ՝ Զուիցերիոյ Լոզան քաղաքի երկրագործական վարժարանի բնթացքին հետեւած և ատոգած է իր վկայագիրը։ Կը հաւատանք թէ յիչեալ յուսալից երիտասարդին ատոգած գիտական պաչարներէն և եւրոպական կատարելագոյն դրութիւններու վրայ կատարած ուսումնասիրութիւններէն պիտի օգտուին նաև տեղացի երկրագործները, որոնք իրենց նահապետական դրութեամբ կը գործեն երկիրը։

Կը խնդրակցինք իր հօրը, որ թէև միչտ կարողութեան տէր, այլ սակայն չանք չէ խնայած որպէս զի իր զաւակը՝ երկրագործութեան պէս ամենակարեւոր արհեստ մը գիտականապէս սովրի։ Ու կը խորհիմ թէ հաքանի՜ ծնողքներ կան,—թերեւս աւելի կարող— որոնք կը վչանան հարկաւոր դրամը՝ գործի աչխարհին մէջ պատրաստուած մանելու համար՝ իրենց զաւակներուն մասնագիտական կրթութիւն մը տալու համար։

. . Բաղաքիս բոլոր ապ. վարժարաններու է՛ն հասութաբեր կաուածին, ապ. բաղնիքի վարձակալութեան պայմանաժամը լրացած ըլլալով՝ այս անգամ ուրիչ վարձակալի մը վարձու տրուեցաւ 285 օսմ. ոսկիի փոխարէն և երկու տարուան պայմանաժամով։

. . * Բաղաքիս մէջ ընդհանուր ցաւ առթեց Տիկին Մառի Յ. Թոմպուլեանի տարաժամ մահը, որ զայն խլեց իր ծպտիկ հասակին մէջ՝ դեռ 30 տարեկան։ Հանգուցեալ Տիկինը՝ իբրեւ տիպար ամուսին, բարեկիրթ մայր, կըրթասէր կին և յոգնաչան խնամակալուհի մանչպատարէկին Ս. Կ. Թաղի՛ ընդհանուրի համակրանքը կը վայելէր իրաւամբ. քաղաքիս հայ կիներուն մէջ հազուագիւտ տիպար մըն էր ան՝ իր ատացած առողջ դաստիարակութեամբը Մէզպուրեան բարեհամբաւ վարժարանին մէջ։

Ա. Յ. Պ.

ԱԶԳ. ՀԻԱՆԴԱՆՈՑ

(Շար. երէկի բ՚թին)

Եավրեան-Իտագուեան բնկերութիւն 3¾ քաչ թէչ։ Հիւանդանոցի պաչտօնէութիւն 1 հատ հովուական գաւազան պաքչոն։ Բարեղ էֆ. կիւլպէնկեան՝ 100 տրամ կալիպարտի և 70 տրամ ասըլպէնտ։ Մ. Լազեան և Ե. Զաքարեան՝ ձեռամբ կարապետ էֆ. Մինասեանի 1 ծրար պատմա (56 հարտա)։ Տրապիզոնի վիճակէն Էլէվիի ազգայիններէն հանգանակեալ ձեռամբ տեղւոյն Տ. Մկրտիչ քհնյ. Զըլզատենի՝ 5 հատ քթան չապիկ, 11 զոյգ գուլպա, 16 հատ անձեռոց, 7 հատ եազմա, 1 ծրար մանուսա, 2½ կանգուն պատմա, 6 կանգուն ամերիքան և 5 թաչկինակ։ Գըլըճ գիւղի ազգայիններէն՝ 1 պարկ ձաւար 82½ քաչ. 1 պարկ կորկոտ 47½ քաչ։ Մէրտէկէօղի ազգայիններէն՝ 1 պարկ ձաւար 47½ քաչ, 1 պարկ կորկոտ 14½ քաչ։ Ծովհաննէս էֆ. Նահապետեան ի Տարսոնէ՝ 2 պարկ ոսպ (157 քաչ)։ Գրիգոր էֆ. Օվաճըգեան՝ 1 հատ բիւվէրիկաթէօր։ Տոքդ. Նազարէթ էֆ. Տաղաւարեան՝ 2 օրինակ Գիտական Շարժում և 3 օրինակ Բնական Պատմութիւն։ Սարգիս էֆ. Ա. Աչճեան՝ 1 մնտուկ սպարմաչէթ մում։ Եղիա էֆ. Քիպարեան՝ 1 զոյգ բոթին։ Յովակիմ էֆ. Խաչատուրեան՝ 8½ քաչ բրինձ։ Բարեսէր մի՝ 1 կրօսա կօչկի ներկ։ Մարտիկ էֆ. Շիրինեան՝ 125 պրակ սիկառի թուղթ։ Օհան էֆ. Աչճեան գրաւճառ՝ 2 օրինակ վարժութիւն Փոխատաց Մանկանց։

(Շարունակելի)

«ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Վաթում. Մ. Յ.— Մտացանք 22 ֆր. ձեր բաժանորդագինը, և ստացագիրը ծրարով կը ղրկենք։

Օրտու. Յ. Ա.— Մտացանք ձեր բաժանորդագինը. ստացագիրը ծրարով կը ղրկենք։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԱՄԱՌԱՒԱՆ

ԹԵԹԵՒ ԵՒ ՎԱՅԵԼՈՒՉ ԶԻԵՍՏՆԵՐ

կ՚ուզէ՞ք գնել. դիմեցէք ՀԱՃԻ ՊԱՊԱ պատրաստ հանդերձեղէններու վաճառատունը, ուր վերջնական վաճառում տեղի կունենայ 20 % զեղչով. նախապատուութիւն պէտք է տալ Հայ վաճառատան մը՝ կարգ մը օտար զգեստավաճառներէ, որոնց ծախած ապրանքները ո՛չ մէկ կերպով զոհացուցիչ և երաչխաւորելի են։

ԿՈՒՉԷ՛Ֆ

Մլուկներէ զերծ մնալով գիչերները հանգիստ քնանալ. դիմեցէ՛ք

ՊԱՐՈՆԵՏՆ ԴԵՂԱՐԱՆ
ՊԱԼԻ-ԲԱՇՃԱ ԹԻՒ 1

ուր պիտի գտնէք 2 զրչ.ի փոխարէն մէկ տուփ «norab»ի միջատասպան փոշին, բոլորովին նոր բաղադրութեամբ։ Սոյն փոշին մասնաւոր գործածութեամբ մը կը ջնչէ նաև մժեղները։ 20—4

ԲԱԶԷ

Մանիսա փաշա, Ապտալ էֆ. խան, թ. 5-6

ԵԽԻՔԱՆ

Համբակիչ բլուրպէ, բրամուէյի գծին վրայ, թիւ 7

Հայ վաճառատուներ պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձեղէններու

Տե՛ղը.

Քաղաքեցե՛ք ազգային յեղափոխական մը

Եթէ կը փափաքիք թէ՛ ճաշակաւոր, թէ՛ աժան և թէ՛ զուտ ֆրանսական և անգլիական կերպասներէ հագուստ ունենալ պիտի վճռուիք, եթէ ուրիշ տեղ դիմէք. Հրայր—գերման ոսկիզօծ վաճառատունց ապրանքները, դուք ալ գիտէք թէ Աւստրօ—գերման գործարանաց ատոնց արտադրութիւնները են, իսկ տեղական խանութպաններն՝ իրենք ալ չգիտեն թէ ի՞նչ կը ծախեն, որովհետև հրապարակէն կը գնեն չօխան սուղ գներով . . .

Հաճեցէք այցելել մեր վաճառատուները. և գնահատել մեր առաւելութիւնները։

Ահա մեր գներն.

Բամթիւմ	100էն 240 գրուչ
Որթէկոթ մոլէ	160—240 »
Փարթալ	120—170 »
Փանթալօն	30— 80 »
Տղայ հագուստ	25— 60 »

Սակարկութիւն չկայ.—Նորոգութիւն ձրի։

ԹԻԻԸ 2 ՂՐՈՒՇ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԱԿԱՆ
ՁԳԵՍՏԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

Գ. ԷՄԻՆԵԱՆ, Ռ. ՄԱՂԱՔԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Պօլիս, Սուլթան Համամ Թօփուլեաճի խան թիւ 18, 20, 22, 24.

Մեծ Շուկայ, Պօսթուճի խան, թիւ 30

Մեր վաճառատան մէջ պատրաստ կը գտնուին մեծաքանակ գգեստեղէն՝ ամէն եղանակի յատուկ, և չափու վրայ ալ ընտիր հագուստներ կը չինուին։ Մեր նպատակն է մրցիլ թէ՛ Պոլսոյ և թէ՛ Ղալաթիոյ բոլոր վաճառատուներուն հետ. ուստի մեծ խնամք կը տանինք ապրանքներու տեսակին, ապնուշթեան և դիմացկունութեան. գիներն ալ 20 % աժան են բաղդատմամբ եւրոպական և տեղական հագուստներու։ Ասոր համոզուելու համար կը բաւէ անգամ մը այցելել մեր վաճառատունները, Թոփխանէ խան, եւ Մեծ Շուկայ՝ Պօսթուճ խան։ Այս վերջին վաճառատունը որ Շուկային նորոգութեան առթիւ դոց էր, վերաբացուած է։ Կիներու համար կը գտնուին ամէն տեսակ ժաքէթներ։

ՎԻՐՋԻՆ ԴԻՆ

ԻԻՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄՏԱՏԵԼ ԲԱՐԻՋ, ՊԱՆՔ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 15

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ ԷՒՄՆԵԱԼ 1828

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ ԷՒՄՆԵԱԼ 1829

Դրամագլուխ և Պահեստ Ֆր.	94 Միլ.	Դրամագլուխ և Պահեստ Ֆր.	135 Միլ.
Հասոյթ 1896 տարւոյ	» 18 »	Հատուցուած վնասներ	» 90 »
Հատուցուած վնասներ	» 215 »	Ապահովգր. գումարներ	» 246 »

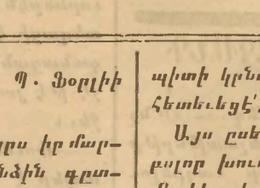
Ընկերութեան Դրամատունն է ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ գործակալութեան Տնօրէն Տ. ՍԻՄՈՆ ՓԱՑՍԻԼԵԱՆ
Կեանքի ճիւղին Տեսուչ Տ. ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Գալաթա, Թահթապրուճ խան, Օամ. Պաճճայիճի դէմ

FARINE LACTÉE H. NESTLE

ՊԶՏԻԿ ՏՂԱՑՈՑ ՅԱՏՈՒԿ ԿԵՐԱԿՈՒՐ

30 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

50 ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ՈՐՈՆՑ 20Ը ՊԱՏՈՒՈՑ ՎԿԱՅԿՆ. ԵԻ 25Ը ՈՍԿԻ ՇՐԱԴՐԱՄ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԿԱՅԱԿԱՆՆԵՐ ԲԻ Շ Կ Ա Ն ՀԱՒԱՏԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ

ԴՈՐՇԱՐԱՆԻՆ ՆՇԱՆԸ

Անբաւական մայրական կաթին տեղը կը բռնէ, և կաթէն կտրելը կը դիւրացնէ. —Տկար ստամոքս ունեցող տղայոց ալ կերակուրին մէջ կրնայ գործել։

ԿՂՁԻԵՐԻՆ զգուշանալու համար ամէն տուփի վրայ գրուած է

ՀԱՆԵՐԻ ՆԷՍՊԼԷ, ՎԷՎԷՅ, (Զուիցերիա)։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻԻՆ ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՄԷՆ ՄԵԾ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ։

ՆԷՍՊԼԷ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ 1889ի Բարիզի Աբուսատահանդէսին մէջ ՄԵԾ ՄՐՑԱՆԱԿ մը և ՈՍԿԻ ՇՐԱԴՐԱՄ մը չահած է։

ՎԷՆՍԱՆ ՖՕՅԱՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՒԼՐԻԹԿ. ԵԻ ԱԿՆԱԲԹԿՆ. ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու., Ճէյայ Պէյ խանի կից, թիւ 1.

Չիփքէ Սքէլէթ մաղազասը

Վերոյիշեալ վաճառատան մէջ ակնարուժական և վիրաբուժական ամէն տեսակ գործիքներ ՄԵԾԱՓԱՆԱԿ և ՓՈՒՐՔԱՆԱԿ կը վաճառուին։ Աչքէն տեսակ կախուղ և կարծր լաթիկէ (քաուչուկ) առաքիաներ, աճուկի կապիչներ (ֆասըճ պաղը), տեսակ տեսակ գրեհներ (չէրրահ), ելեւքարական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հիւանդիտակներ, խոչորացոյցներ, մանրադիտներ (միքրոսքոբ) փոքր և մեծ մանրադիտի ապակիներ, նոր տեսակ ոսկի և այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատան մէջ։ Գիները խիստ աժան։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ,,ի ԹԵՐԹՈՆԸ (62)

ՀԱՆԵՐԻ ԼԷՔՈՒԵՐԳ

ԳԵՏԻՆ ԳԱՆՁԸ

(Տատրիճեան արկածներ Պրագիլոյ մէջ)

ԺԷ.

—Շա՛տ աղէկ, պատասխանեց ջեզապետը։

Ճակուտը Բաքքարիլի մօտենալով հարցուց.

—Քանի պատերազմիկը իր բանտակակալին կ՚ուզէ՞ հետեւիլ։

—Լ՚Հ, այո՛, կարծեմ թէ կ՚ուզեմ, սակէ գոտ Սիդրոնէյն ալ կ՚ուզէ, խնդիրը շատոնց է որ Օնէնի երես տեսած չունի։

Սեւամորթը Տանէն և Թօմիկալ հաւանութիւն առնելով՝ կը պատրաստուէր մեկնիլ, երբ յանկարծ միտքը բան մը բերաւ։

—Ապիտակ պատերազմիկները երկայն մօրուքներ ունին, իսկ սեւամորթները չունին, ուրեմն ի՞նչպէս Քայմանը պիտի կրնանք խաբել։

—Հէ՛, ըսաւ Թօմ՝ Քաքքարիլի մօտենալով, մեզ սեւամորթներու տեղ կրնայնք՞ կ՚ուզէ արդեօք սա անիծեալը, ի՞նչ կ՚ըսես ծերունի բարեկամս։

—Ի՞նչ ընենք, քանի որ այնպէս ընել պէտք է, կ՚ընդունիմ։

—Ես ալ կ՚ընդունիմ, ըսաւ Թօմ, բայց մէկ պայմանով, քիթս իրենցին պէս օղակ չպիտի անցնուեն։

Ծօէ Թօմի մօտեցաւ, ձեռքին մէջ խոշոր մկրատ մը կար զոր Սանթոսէ եկած ատեն հետը բերած էր, եւ ձեռը անոր ուսին վրայ դնելով հարցուց.

—Պարոն ազնուական, առաջ ձենէ՞ սկսիմ։

Ջեղ Թօմ, տակաւին բերանը չէր բացած պատասխանելու. երբ իր չնոհալի մօրուքին կէսն արդէն կտրուած էր։

—Աղատ՛ա անպիտան, իշո՛ւ գլուխ, սատանայի ձագ, կ՚առնար Թօմ՝։

Քանի մը վայրկեանէն սարիրիչ ծօէ իր պաշտօնը աւարտած էր, Թօմ, Տան և Քաքքարիլ կատարելապէս ածիլուած՝ ցեղապետին և Ճակուտի հետ յառաջացան։ Կէս ժամ վերջը այս հինգ մարդիկը ժայռի մը քով հաւած էին, ուրկէ 200 մեգր անդին ծովածոցի մանգապարէկին Ս. Կ. Թաղի՛ ընդհանուրի համակրանքը կը վայելէր իրաւամբ. քաղաքիս հայ կիներուն մէջ հազուագիւտ տիպար մըն էր ան՝ իր ստացած առողջ դաստիարակութեամբը Մէզպուրեան բարեհամբաւ վարժարանին մէջ։

Ա. Յ. Պ.

ԱԶԳ. ՀԻԱՆԴԱՆՈՑ

(Շար. երէկի բ՚թին)

Եավրեան-Իտագուեան բնկերութիւն 3¾ քաչ թէչ։ Հիւանդանոցի պաչտօնէութիւն 1 հատ հովուական գաւազան պաքչոն։ Բարեղ էֆ. կիւլպէնկեան՝ 100 տրամ կալիպարտի և 70 տրամ ասըլպէնտ։ Մ. Լազեան և Ե. Զաքարեան՝ ձեռամբ կարապետ էֆ. Մինասեանի 1 ծրար պատմա (56 հարտա)։ Տրապիզոնի վիճակէն Էլէվիի ազգայիններէն հանգանակեալ ձեռամբ տեղւոյն Տ. Մկրտիչ քհնյ. Զըլզատենի՝ 5 հատ քթան չապիկ, 11 զոյգ գուլպա, 16 հատ անձեռոց, 7 հատ եազմա, 1 ծրար մանուսա, 2½ կանգուն պատմա, 6 կանգուն ամերիքան և 5 թաչկինակ։ Գըլըճ գիւղի ազգայիններէն՝ 1 պարկ ձաւար 82½ քաչ. 1 պարկ կորկոտ 47½ քաչ։ Մէրտէկէօղի ազգայիններէն՝ 1 պարկ ձաւար 47½ քաչ, 1 պարկ կորկոտ 14½ քաչ։ Յովհաննէս էֆ. Նահապետեան ի Տարսոնէ՝ 2 պարկ ոսպ (157 քաչ)։ Գրիգոր էֆ. Օվաճըգեան՝ 1 հատ բիւվէրիկաթէօր։ Տոքդ. Նազարէթ էֆ. Տաղաւարեան՝ 2 օրինակ Գիտական Շարժում և 3 օրինակ Բնական Պատմութիւն։ Սարգիս էֆ. Ա. Աչճեան՝ 1 մնտուկ սպարմաչէթ մում։ Եղիա էֆ. Քիպարեան՝ 1 զոյգ բոթին։ Յովակիմ էֆ. Խաչատուրեան՝ 8½ քաչ բրինձ։ Բարեսէր մի՝ 1 կրօսա կօչկի ներկ։ Մարտիկ էֆ. Շիրինեան՝ 125 պրակ սիկառի թուղթ։ Օհան էֆ. Աչճեան գրաւճառ՝ 2 օրինակ վարժութիւն Փոխատաց Մանկանց։

(Շարունակելի)

—Հէ՛, ըսաւ Թօմ՝ Քաքքարիլի մօտենալով, մեզ սեւամորթներու տեղ կրնայնք՞ կ՚ուզէ արդեօք սա անիծեալը, ի՞նչ կ՚ըսես ծերունի բարեկամս։

—Ի՞նչ ընենք, քանի որ այնպէս ընել պէտք է, կ՚ընդունիմ։

—Ես ալ կ՚ընդունիմ, ըսաւ Թօմ, բայց մէկ պայմանով, քիթս իրենցին պէս օղակ չպիտի անցնուեն։

Ծօէ Թօմի մօտեցաւ, ձեռքին մէջ խոշոր մկրատ մը կար զոր Սանթոսէ եկած ատեն հետը բերած էր, եւ ձեռը անոր ուսին վրայ դնելով հարցուց.

—Պարոն ազնուական, առաջ ձենէ՞ սկսիմ։

Ջեղ Թօմ, տակաւին բերանը չէր բացած պատասխանելու. երբ իր չնոհալի մօրուքին կէսն արդէն կտրուած էր։

—Աղատ՛ա անպիտան, իշո՛ւ գլուխ, սատանայի ձագ, կ՚առնար Թօմ՝։

Քանի մը վայրկեանէն սարիրիչ ծօէ իր պաշտօնը աւարտած էր, Թօմ, Տան և Քաքքարիլ կատարելապէս ածիլուած՝ ցեղապետին և Ճակուտի հետ յառաջացան։ Կէս ժամ վերջը այս հինգ մարդիկը ժայռի մը քով հաւած էին, ուրկէ 200 մեգր անդին ծովածոցի մանգապարէկին հէնեներու ձիերուն մօտ հսկող երիք սեւամորթները կռնակնին ժայռին դարձուցած նստած էին։

Մեծ-Օձը, Տան եւ Ճակուտը իւրաքանչիւրը իր զոհը որոշեց, եւ օձերու պէս սողալով դէպի անոնց յառաջացան ծառերուն եւ խիտ թուփերուն մէջէն։ Այս 200 մեգրի հեռաւորութիւնը մէկ ժամէն հազիւ անցան, որովհետեւ ամենափոքր աղմուկ մը իսկ չյարուցանել կ՚աչխատէին։ Վերջապէս հասան։ Երեք բալուկներ վեր բարձրացան, երեք դաշոյններ յանկարծ փայլեցան և երեքկուսարանիները կայծակէ զարնուած պէս անձայն գետին գլորեցան աբիւնաթաթաւ։

Տան անմիջապէս Թօմի և Քաքքարիլի մօտեցաւ։—Շու՛տ, եկէ՛ք, գոչեց։

Երկու բալեկամները դիակներուն քով վազեցին։ Մէկ վայրկեան մէջ Տան հագուստները հանելով սպանած կուսրանիներէն մէկուն լաթերը հագաւ, ծառի մը տերեւով երեսը լաւ մը չփեց, անով Թուխ դոյն մը տալու համար և նիպակ մը աջ ձեռքը առնելով՝ սկսաւ յառաջանալ՝ ձիշդ կուսրանիի կը նըմանէր։

Ցեղապետը չատապ. Ամերիկացիներու խումբին միացաւ և Պ. Ֆօրլիի ըսաւ.

—Թող իմ սպիտակ եղբայրս իր մարդոց հետ ինծի հետեւի, դանձին գըտնուած տարօրինակ այրը պիտի ցուցնեմ իրեն։

Պ. Ֆօրլի սկսաւ ձեռքերը չփել, ա՛լ դանձին հասած էին, և բոլոր խումբը անչուշտ ցեղապետին հետեւեցաւ։ Կէս ժամէն կղզեակին ճիշտ դիմացը գետին եղերքը հասած էին, որ երկայն և խիտ պտղատներով ծածկուած էր։

—Բալեկամներս, ըսաւ Մեծ-Օձը, և կղզը գլիւ մը քաչելով պտղատով ծածկուած հողին վրայ, յարեց, սա տեղը պէտք է փորել, բայց վերջին ատեճան զգուշութիւն պէտք է, ծովահէնները հո՞ն են։

Ամերիկացի ուսուցիչները 5 ժամէ ի վեր իրենց դաշոյններով հողը կը փորէին, և արդէն բաւական մեծ ծակ մը բացուած էր, երբ յանկարծ հողը վլաւ, տարօրինակ անոյշ մը բացուած էր։

—Աստուած իմ, մրմնջեց ծօէ, արդեօք գետին տակէն ներքնուղի՞ մըն է։

—Այո՛, պատասխանեց Մեծ-Օձը, այս ներքնուղիին միջոցաւ կզկեակը պիտի կրնանք հասնիլ։ Օ՛ն ուրեմն, հետեւեցէ՛ք ինծ։

Այս ըսելով ներքնուղիին մէջ մտաւ, բոլոր խումբը անոր կը հետեւէր։ Ամերիկացիք դողալով կը լսէին իրենց գլխուն վերեւէն գետին ջուրերուն ճայները։ Վերջապէս տարօրինակ ճամբուն բերանը հասան, ուրկէ քանի մը տասնեակ մեգր անդին ծովահէններուն ճայները կը լսուէին։

Ցեղապետը անցքին մօտ գտնուած քարայրին մէջ մտաւ, քանի մը վայրկեան վերջ քարայրին բերնէն կլոր մարմին մը կը գլտորուէր ծօէ ոտքերուն առջեւ։

—Ա՜հ, ա՜հ, գոչեց ծօէ, կլոր մարմինը, որ Պամպուի եղէգներէ չինուած տեսակ մը կողով էր. գետնէն վեր վերցուց և տեսաւ թէ ոսկի ճայլերով լեցուն էր, ծանրութիւնը 50 քիլոյէն աւելի էր։

—Շու՛տ, չու՛տ, գոչեց Մեծ-Օձը, ծովահէնները մեզ կը մօտենան։

—Շո՛ւտ, չո՛ւտ, գոչեց Պ. Ֆօրլի ալ ջղաձգական սարսուռէ մը բռնուած։

(Շարունակելի)